

Til beslutningsforslag nr. B 54 og 55. Beretning afgivet af det politisk-økonomiske udvalg den 20. august 1987

Beretning

over

Forslag til folketingsbeslutning om offentliggørelse af politiske partiers regnskaber

[af Estrup (RV) m.fl.]

Forslag til folketingsbeslutning om bidrag til politiske partier

[af Estrup (RV) m.fl.]

Udvalget har behandlet beslutningsforslagene i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt og i samråd.

Herefter ønsker et *mindretal* (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) at udtale følgende:

Under Folketingets 1. behandling den 22. januar 1987 af Det Radikale Venstres forslag til folketingsbeslutning om offentliggørelse af politiske partiers regnskaber (B 54) og om bidrag til politiske partier (B 55) afgav justitsministeren på regeringens vegne det løfte, at han i relation til begge forslag ville »gå aktivt ind for at løse problemet«. Som begrundelse anførte justitsministeren selv: »... nemlig, at der, når det drejer sig om offentliggørelsen, må været et ønske i brede befolkningskredse og i pressen om at få nærmere kendskab til partiernes regnskaber, og når det drejer sig om dette beslutningsforslag (B 55), at man må fjerne sig fra den tilstand, hvor man tvinger mennesker til at betale til et politisk parti«, jf. Folketingstidende 1986-87, forhandlingerne sp. 5941.

På trods af dette løfte har regeringen og justitsministeren intet »aktivt« foretaget sig under udvalgsarbejdet. Anledning har ellers ikke manglet. Den 11. februar d.å. stillede politisk-økonomisk udvalg ministeren en

række spørgsmål vedrørende beslutningsforslagene, herunder i relation til B 55 følgende to spørgsmål:

»Såfremt ministeren har betænkeligheder i forbindelse med forslagets punkt 1, 2 og 4, således som antydnet ved 1. behandling, bedes disse uddybet og begrundet.«, og

»Hvilke alternativer kan ministeren i givet fald pege på?«

Mere end to måneder senere og efter flere rykkere svarede ministeren den 14. april 1987 på sidstnævnte spørgsmål:

»Før der foreligger en nærmere afklaring af bl.a. de problemer, jeg har peget på i besvarelsen af spørgsmål 1, og der således af Folketinget er taget stilling til disse forhold, har jeg ikke tilstrækkeligt grundlag for at pege på alternative løsningsmuligheder.«

For at få fuld klarhed over, om dette indbar, at ministeren ikke ville stå ved sit løfte, blev ministeren den 21. april 1987 med udtrykkelig henvisning til tilsagnet om at »gå aktivt ind for at løse problemet« gennem politisk-økonomisk udvalg anmodet om at præcisere, »... hvilke ændringer i beslutningsforslaget ministeren skønner nødvendige for at kunne realisere målsætningen om frivillighed for bidrag til partipolitiske formål«. Den 4. maj 1987 svarede ministeren hertil: »På baggrund af det relativt detaljerede beslutningsforslag må besvarelsen af

spørgsmålet efter Justitsministeriets opfattelse afhænge af en nærmere retspolitisk stillingtagen i Folketinget . . .«, jf. det svar på spørgsmål 9, som er optrykt som bilag til beretningen. Ministeren peger således alene på politiske problemer og afviser samtidig at gå konstruktivt ind i debatten, før der er fundet en politisk løsning.

Alligevel var det primært lovtekniske og ikke politiske begrundelser, justitsministeren henviste til, da han i et samråd med politisk-økonomisk udvalg den 14. maj 1987 blev anmodet om at besvare følgende spørgsmål: »Ministerens bedes redegøre for, hvilke problemer han ser ved en vedtagelse af nærværende beslutningsforslag.« Ministeren gentog i sit skriftlige svar på samrådsspørgsmålet sin tidligere erklærede »sympati for principperne i beslutningsforslagene«, men anførte derefter som sin overordnede og udslagsgivende vurdering af forslagene: »Men der kan også være grund til at gøre opmærksom på, at en effektiv lovgivning vil blive kompliceret, og der er mange problemer forbundet med en sådan lovgivning.«

Justitsministerens – og regeringens – »aktive medvirken« til problemernes løsning kan således gøres op meget enkelt: Først fastholder man under udvalgsarbejdet, at en »retspolitisk stillingtagen i Folketinget« er en nødvendig forudsætning for at komme videre. Derefter fraråder man en sådan politisk stillingtagen med henvisning til, at »der er mange problemer forbundet med en sådan lovgivning«. Dette er en yderst effektiv fremgangsmåde, når man ønsker at forhale lovgivningsarbejdet og forhindre Folketinget i at træffe beslutninger.

Såvel ved 1. behandling som under udvalgsarbejdet er det anført fra flere sider, at en væsentlig del af formålet med beslutningsforslagene kunne realiseres ad frivillighedens

vej. Mindretallet har stor sympati og forståelse for dette synspunkt og har derfor foreslået en fremgangsmåde, som tilgodeser frivillighedsprincippet. Forslaget om offentliggørelse af de politiske partiers regnskaber (B 54) kunne erstattes med en frivillig aftale mellem partierne efter svensk forbillede, medens forslaget om frivillighed for bidrag til politiske partier (B 55) kun begrænses til en betinget vedtagelse, hvor lovgivningsforpligtelsen kun blev aktuel, såfremt organisationerne ikke selv havde realiseret frivilligheden inden en bestemt dato. Ingen af disse forslag kunne imidlertid samle tilslutning i udvalget.

På denne baggrund og i lyset af, at der ved 1. behandling kunne konstateres et flertal for hvert af de to beslutningsforslag, ønskede mindretallet, at der blev skrevet betænkning, således at forslagene kunne komme til afstemning i salen. Mindretallet måtte imidlertid til sin beklagelse og under protest konstatere, at såvel regeringspartierne som Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti modsatte sig betækningsafgivelse. Dette er parlamentarisk uacceptabelt og kan kun forklares med, at partierne ønsker at holde deres stilling til principperne i beslutningsforslagene skjult for befolkningen.

Mindretallet er overbevist om, at der i befolkningen er et stort flertal, som støtter principperne i de to forslag. Offentliggørelse af de politiske partiers regnskaber er mere end nogensinde blevet et krav efter vedtagelsen af statsstøtte til partierne. Frivillighed for bidrag til politiske partier rejses igen og igen som et krav og giver anledning til konflikter på arbejdspladserne. Det er uholdbart, at partiegoisme forhindrer Folketinget i at tage stilling til så væsentlige principper. Derfor vil mindretallet fortsat af alle kræfter arbejde for forslagenes vedtagelse.

P. u. v.

IVAR NØRGAARD
formand

Bilag**Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå***Spørgsmål 9:**Ad svaret på spørgsmål 2:*

Under henvisning til ministerens løfte ved 1. behandlingen om at »gå aktivt ind for at løse problemet«, jf. forhandlingerne sp. 5941, anmodes ministeren om at præcisere, hvilke ændringer i beslutningsforslaget ministeren skønner nødvendige for at kunne realisere målsætningen om »frivillighed for bidrag til partipolitiske formål«.

Svar:

På baggrund af det relativt detaljerede beslutningsforslag må besvarelsen af spørgsmålet efter Justitsministeriets opfattelse afhænge af en nærmere retspolitisk stillingtagen i Folketinget til bl.a. de forhold, der er peget på i besvarelsen af udvalgets spørgsmål 7 og 8. Hertil kommer, at Folketinget må afklare, om alle elementerne i beslutningsforslaget skal med i en beslutning, jf. de synspunkter, der blev fremført af justitsministeren og ordførerne under 1. behandling.